

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1
מספר בקשה: 7
2

כבוד סגן הנשיא גדעון גינת **בפני :**

התובעים
בת"א 1165/07
מקודם : ת"א מח' נצרת 728/07

1. דפוס שלומי גרפיקס
2. ליאת יפרח
3. גלעד יפרח

נגד

הנתבעים
1. ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות
2. אביטל קסטנר
3. אייל קסטנר

התובעת
בת"א 1097/07

אביטל קסטנר

נגד

הנתבעים
1. ליאת יפרח
2. גלעד יפרח

3
4 בשם התובעים בת"א 1165/07 והנתבעים בת"א 1097/07 : עו"ד ספיר בן צוק
5 בשם הנתבעים בת"א 1165/07 והתובעים בת"א 1097/07 : עו"ד איל מנחם

פסק דין

6
7 למי שייכות זכויות יוצרים ביצירות שנוצרו במהלך עסקיה של שותפות לאחר
8 פירוקה? ההתייחסות לבעלי הדין הינה על פי מעמדם בת"א 1165/07.

9 **א. רקע**

10 1. התובעת 2 מנהלת עסק בתחום הגרפיקה והדפוס. לטענתה, היא מנהלת את העסק
11 ביחד עם התובע 3, שהינו בעלה, וזאת במסגרת שותפות בלתי רשומה, היא
12 התובעת 1 (להלן: "השותפות החדשה").

13

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 .2. הנתבעת 2 מנהלת אף היא עסק בתחום הגרפיקה והדפוס. הנתבע 3, בעלה של
- 2 הנתבעת 2, הוא בעלים של אתר אינטרנט (www.spektrum.co.il), המשמש אמצעי
- 3 לשיווק העסק של הנתבעת 2. לטענת התובעים, הנתבע 3 מחזיק באתר האינטרנט
- 4 באמצעות חברה, היא הנתבעת 1.
- 5
- 6 .3. התובעת 2 למדה לימודי עיצוב אופנה וגרפיקה ממוחשבת. הנתבעת 2 למדה עיצוב
- 7 גרפי והיא בעלת תעודת הוראה בתחום. ביום 24.10.05 הן חתמו על הסכם להקמת
- 8 שותפות לניהול עסק לאספקת שירותי גרפיקה ודפוס (נספח ב' לכתב התביעה
- 9 בת"א 1165/07). השותפות, אשר לא נרשמה, נקראה "דפוס שלומי גרפיקס"
- 10 (להלן: "השותפות המקורית"). חלקה של כל אחת מהשותפות בשותפות המקורית
- 11 היה 50%.
- 12
- 13 .4. במהלך עסקיה של השותפות המקורית עוצבו והופקו כרטיסי ביקור, הזמנות
- 14 לאירועים, מנשרים ודברי דפוס אחרים. לטענת כל אחד מהצדדים, העיצובים
- 15 הגראפיים של דברי הדפוס הם יצירות מוגנות. התביעות נסובות על 46 עיצובים
- 16 כאמור (להלן: "היצירות"). התביעה נשוא ת"א 1165/07 מתייחסת ל-30 יצירות
- 17 והתביעה נשוא ת"א 1097/07 מתייחסת ל-19 יצירות, כאשר 3 מתוכן חופפות
- 18 ליצירות נשוא התביעה הראשונה (נספחים ז' ו-ח' לכתב התביעה בת"א 1165/07,
- 19 נספח ז' לכתב התביעה בת"א 1097/07).
- 20
- 21 .5. ביום 20.12.06 חתמו התובעת 2 כצד א' והנתבעת 2 כצד ב' על הסכם בגין "פרוק
- 22 השותפות החל מיום 01/01/07" לפיו:
- 23 "צד א לוקח על עצמו את כל ההתחייבויות והנכסים לפי פירוט מצורף, כולל
- 24 הכנסות, הוצאות, צקים עתידיים וכ"ו...
- 25 "וצד ב' החל מיום 01/01/07 יוצאת מהשותפות...
- 26 צד א' נותן לצד ב' צק פיקדון לכיסוי חובות ספקים עתידיים" (להלן: "הסכם
- 27 הפירוק").
- 28 פירוט הנכסים שצורף להסכם מתייחס לציוד שנרכש לצורך תפעול העסק.

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1
2 6. עם סיום קשרי השותפות ביניהן התובעת 2 המשיכה למעשה לנהל את העסק,
3 שנוהל קודם לכן על ידי השותפות המקורית. לטענתה, המשך ניהול העסק נעשה
4 בשיתוף עם התובע 3. הנתבעת 2 הקימה עסק חדש. במסגרת ניהול עסקיהן
5 הנפרדים, הציגה כל אחת מהן, שלא על דעת חברתה, חלק מהיצירות כיצירות של
6 העסק שלה. הנתבעת 2 פרסמה את היצירות באתר האינטרנט של הנתבע 3, תוך
7 מחיקת הכיתוב "שלומי גרפיקס", שהופיע לפחות על חלק מהן.

8
9 7. התביעות הנדונות הינן תביעות הדדיות לסעדים בגין הפרת זכויות יוצרים עקב
10 השימוש ביצירות, של אחת מהשותפות לשעבר, שנעשתה ללא הסכמת רעותה.
11

תמצית טענות הצדדים והסעדים המבוקשים

12
13 8. לטענת התובעים זכות היוצרים בכל אחת מהיצירות, לרבות הזכות המוסרית,
14 שייכת לשותפות החדשה. זאת, בהסתמך על שתי טענות משנה. טענה אחת הינה,
15 שזכויות היוצרים ביצירות היו שייכות במקור לשותפות המקורית. לטענתם, כל
16 אחת מהשותפות וכן עובדי השותפות המקורית, "כולם היו שותפים ליצירות
17 עצמן" (עדותה של התובעת 2, עמ' 18 ו-19 לפרט' מיום 4.5.09).
18 הטענה השניה הינה, כי יציאתה של הנתבעת 2 מהשותפות המקורית היתה על דרך
19 מכירת חלקה הכולל בה על כל נכסיה והתחייבויותיה, כולל זכויות היוצרים,
20 לתובע 3.

21 על יסוד האמור נטען, כי הצגת היצירות באתר האינטרנט של הנתבע 3 כיצירות
22 של הנתבעת 2, מקימה לתובעים עילות תביעה כנגד הנתבעים בגין הפרת זכות
23 יוצרים ביצירות, גניבת עין, הכבדה באופן לא הוגן על גישה של לקוחות לעסק של
24 עוסק אחר, עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב.

25 בנוסף נטען לפגיעה בזכות המוסרית על שני מרכיביה, הזכות לייחוס והזכות
26 לשלמות היצירה, עקב מחיקת הכיתוב "דפוס שלומי גרפיקס" מכל אחת
27 מהיצירות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 הסעדים המבוקשים הם פיצויים בסך המכפלה של סכום הפיצויים הסטטוטוריים
2 המינימאלי בשל הפרת זכות יוצרים ללא הוכחת נזק (10,000 ₪, לפי סעיף 3א
3 לפקודת זכות יוצרים) ב-30, סה"כ: 300,000 ₪, וצו מניעה כנגד הנתבעים, אשר
4 יאסור כל שימוש ביצירות, לרבות פרסומן ברשת האינטרנט.
5
6 9. טענתם העיקרית של הנתבעים הינה, כי הנתבעת 2 היא היוצרת של היצירות, ולכן
7 זכויות היוצרים בהן היו ונשארו שלה. יציאתה מהשותפות המקורית היתה על
8 דרך מכירת חלקה במיטלטלין של השותפות, כפי שפורטו בנספח להסכם הפירוק,
9 לתובעת 2. לטענתם, הנתבע 3 לא היה צד להסכם הפירוק.
10
11 10. הנתבעים העלו טענות בדבר צירופם שלא כהלכה של התובעת 1 ושל הנתבעת 1
12 לתביעה. לטענת הנתבעים, התובעת 1 כלל אינה קיימת. עם יציאתה של הנתבעת 2
13 מהשותפות, השותפות נעלמה. העסק עבר לידיה של התובעת 2, קרי: הפך להיות
14 עסק של יחיד. לא הובאה כל ראיה לתמוך בטענה שהתובע 3 הצטרף בשלב כלשהו
15 כשותף לעסק. אפילו כך ארע, נאמר, הרי שהשותפות החדשה לא נרשמה ולכן אין
16 בכוחה לתבוע.
17 לגבי הנתבעת 1 נטען כי זו אינה אישיות משפטית. אין מדובר בשם של חברה, אלא
18 בשמות של עסקים המנוהלים על ידי הנתבע 3.
19
20 11. על יסוד טענתה, שזכויות היוצרים ביצירות שייכות לה, הגישה הנתבעת 2 תביעתה
21 כנגד התובעת 2. עילות התביעה הינן הפרת זכות יוצרים, גניבת עין, עשיית עושר
22 ולא במשפט, הטעייה לפי חוק הגנת הצרכן והפרת חובה חקוקה.
23 הסעד הנתבע הינו פיצויים בסך המכפלה של סכום הפיצויים הסטטוטוריים
24 המקסימלי בשל הפרת זכות יוצרים ללא הוכחת נזק (20,000 ₪, לפי סעיף 3א
25 לפקודת זכות יוצרים) ב-19, סה"כ: 380,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

ב. דיון

1
2 12. התביעות הוגשו האחת ביום 6.9.07 והשניה ביום 12.11.07. במועדים אלה ועד
3 ליום 25.5.08 נושא זכות היוצרים וההגנה עליה הוסדר בחוק זכות יוצרים, 1911,
4 שהינו חוק אנגלי, Copyright Act, 1911, אשר הוחל בישראל מכוח דבר המלך על
5 חוק זכות יוצרים (הטלתו על ארץ ישראל) 1924, וכן בפקודת זכות יוצרים, 1924
6 המנדטורית, כפי שתוקנו במהלך השנים (להלן: "הדין הקודם").
7 ביום 25.11.07 פורסם ברשומות (בס"ח תשס"ח מס' 2119, עמ' 38) חוק זכות
8 יוצרים, תשס"ח – 2007 (להלן "החוק"), שנועד להחליף את החקיקה הקיימת
9 בחוק חדש ועדכני במטרה להשיג את האיזון הראוי בין הצורך ביצירת תמריץ
10 הולם ליצירה לבין אינטרסים אחרים של טובת הציבור (ראו דברי ההסבר לחוק,
11 הצ"ח 196, תשס"ה, עמ' 1116). על פי הוראת סעיף 77 לחוק, הוא נכנס לתוקף
12 שישה חודשים מיום פרסומו, היינו ביום 25.5.08.
13 החוק ביטל את חוק זכות יוצרים, 1911 ואת מרבית סעיפי פקודת זכות יוצרים.
14 על פי הוראות המעבר בסעיף 78 לחוק, הבעלות ביצירה שנוצרה קודם לכניסת
15 החוק לתוקף, הינה לפי הדין הקודם, וכך גם התרופות בגין הפרה של זכות יוצרים
16 שבוצעה בתקופת הדין הקודם. זכות התביעה מותנית בכך, שהפעולה המפרה
17 מהווה הפרה של זכות יוצרים או של זכות מוסרית גם לפי החוק.
18
19 13. הן על פי הדין הקודם והן על פי החוק מוענקת הגנה לחמישה סוגים של יצירות:
20 יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית ותקליט
21 (סעיפים 1 ו-19 לחוק זכות יוצרים, 1911, סעיפים 4(א)(1) ו-4(א)(2) לחוק).
22 המונחים הנ"ל, ברובם, מוגדרים בכל אחד מהחוקים על דרך הריבוי (סעיף 35
23 לחוק זכות יוצרים, 1911 וסעיף 1 לחוק). עיצוב גרפי של דברי דפוס הינו יצירה
24 אמנותית (ראו: ט' גרינמן, **זכויות יוצרים** (כרך א'), מהדורה שניה, תל-אביב 2008,
25 עמ' 131 - 132 ופסקי הדין המאוזכרים שם).
26 ההגנה מוענקת ליצירה מקורית בלבד. החוק קובע זאת מפורשות, כפי שקובע גם
27 המקור האנגלי של חוק זכות יוצרים, 1911 בסעיף 1. דרישת המקוריות כתנאי
28 להיותה של יצירה בת הגנה, אף שהינה בגדר דרישה בסיסית, אמנם נשמטה מן

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 התרגום העברי, אולם בית המשפט פירש, כמובן, את סעיף 1 על פי המקור האנגלי.
2 "מקוריות" התפרשה בפסיקה כיצירה עצמאית, להבדיל מהעתקה. "אין צורך
3 בחדשנות, וכן: מבחינה איכותית לא נדרשת אלא רמה נמוכה ביותר של ביטוי
4 אישי" (רע"א 2687/92 דוד גבע נ' חברת וולט דיסני, פ"ד מח(1), 251, 258 (1993)).
5
6 14. היצירות מגלות כשרון והשקעה של היוצר. הן מוגנות, איפוא, בהגנת זכות יוצרים.
7 זכות זו כוללת את הזכות הבלעדית להציג היצירות באינטרנט ולהרשות לאחרים
8 לעשות זאת. כמו כן עומדת ליוצר הזכות המוסרית על שני מרכיביה, הזכות
9 לייחוס והזכות לשלמות היצירה.

השאלות הדרושות הכרעה

10
11
12 15. נוכח המסקנה, שהיצירות מוגנות בזכות יוצרים, מתעוררות השאלות למי שייכות
13 זכויות היוצרים בהן, והאם זכויות אלה הופרו.
14 על מנת להשיב על השאלה הראשונה יש לבחון מי היו הבעלים של זכויות היוצרים
15 במהלך פעילותה של השותפות המקורית, והאם הסכם הפירוק יצר שינוי.
16 ככל שזכויות היוצרים החומריות מתפצלות בין השותפות לשעבר, הרי שאלת
17 הפרתן כרוכה בשאלת היקף השימוש, שרשאי בעלים משותפים של זכויות יוצרים
18 לעשות בהן ללא הסכמת שאר השותפים.

19 הבעלות בזכויות היוצרים (החומריות והכלכליות) במהלך פעילותה של השותפות

המקורית

20
21 16. הן לפי הדין הקודם הן לפי החוק, ככלל יוצר של יצירה הוא הבעלים הראשון של
22 זכות היוצרים בה (סעיף 5(1) לחוק זכות יוצרים, 1911, סעיף 33 לחוק). הבעלים
23 רשאי להעביר את זכותו, כולה או מקצתה, לאחר (סעיף 5(2) לחוק זכות יוצרים,
24 1911, סעיף 37 לחוק).
25 הכלל האמור כפוף לחריגים. כך למשל, הן לפי הדין הקודם והן לפי החוק הבעלים
26 הראשון של זכות יוצרים ביצירה, שנוצרה על ידי עובד לצורך עבודתו ובמהלכה,
27 הוא המעביד, אלא אם כן הוסכם אחרת. התובעים סומכים טענתם בדבר בעלותם
28 על זכויות היוצרים ביצירות, בין היתר, על חריג זה. אין בכך כדי לסייע להם. אם
29 היצירות נוצרו על ידי עובדיה של השותפות המקורית, הרי שערב הפירוק, בהעדר

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 הסכם אחר, הזכויות בהן היו נכסיה של השותפות עצמה. קרי: לכל אחת
2 מהשותפות היה בהן חלק בהתאם לחלקה היחסי בעסק (סעיף 34 לפקודת
3 השותפויות, תשל"ה-1975; להלן: "פקודת השותפויות"). שאלת זכויות היוצרים
4 תלויה, איפוא, בשרשרת ההסכמים שנחתמו בין השותפות. אם, כפי שטוענת
5 הנתבעת 2, היא היוצרת של היצירות, הרי שאין תחולה לחריג הנדון. "שותף
6 בשותפות, בין רשומה ובין שאינה רשומה, אינו יכול להיחשב כעובד שלה" דב"ע
7 תשן/2-17 (ארצי) **לביא נס נ' יוסף שאול** פד"ע כג 77, 83).
- 8 החקיקה בנושא זכות יוצרים אינה מתייחסת באופן פרטני ליצירה שנוצרה על ידי
9 שותף בשותפות במסגרת מהלך עסקיה של השותפות. על פי הכלל, הרי שאותו
10 שותף הוא הבעלים הראשונים.
11
- 12 17. לגבי מרבית היצירות לא הובאה כל ראיה מצד מי מהצדדים לביסוס טענתם
13 באשר לזהות יוצרי היצירות. ביחס לשתי יצירות – נספחים 10/ז ו- 2/ז לכתב
14 התביעה בת"א 1165/07 - הצהירו והעידו, מי שעל פי הזמנתם בוצע העיצוב
15 הגראפי, מורן לבנוני ומישל דהן בהתאמה, כי הנתבעת 2 היא אשר יצרה אותן (עמ'
16 48 – 52 לפרט' מיום 4.5.09). לכל אלה יש חשיבות לעניין הבעלות על זכויות
17 היוצרים (הזכות החומרית והכלכלית) במהלך פעילותה של השותפות המקורית,
18 ככל שהנושא לא הוסדר בהסכם בין השותפות. על רקע היכולת לבצע עסקאות
19 בזכות יוצרים מצד אחד, וכפיפות זכויות וחובות השותפים בשותפות לפי פקודת
20 השותפויות להסכמה אחרת בין השותפים (סעיף 30 לפקודת השותפויות), מצד
21 שני, הרי שבשלב ראשון יש לבחון קיומו של הסדר פרטני. בהעדר הסדר כאמור
22 מתעוררת השאלה, אם אין בעצם ההתקשרות בקשרי שותפות כדי ליצור שיתוף
23 בכל יצירה שתיווצר במהלך פעילותה העסקית של השותפות.
24
- 25 18. הסכם השותפות המקורית (נספח ב' לכתב התביעה בת"א 1165/07) קבע, בין
26 היתר, כדלקמן:
- 27 "הצדדים מצהירים כי בכוונתם לנהל עסק של שותפות בחלקים שווים ביניהם
28 שמטרתו הינה הפקות גרפיקה ודפוס (להלן: "העסק");
29 כל אחת מהשותפות תעסוק בגרפיקה ובשיווק;

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 "חלקיהם של השותפים בשותפות יהיו בחלקים שווים ביניהם ובהתאם לכך, יהא
2 כל שותף זכאי ואחראי לזכויות ולחובות השותפות במשך כל תקופת קיומה של
3 השותפות";
4 "שום שותף לא יעשה ולא יקבל החלטה הכרוכה בניהול השותפות ללא הסכמתו
5 של השותף האחר".
6 "שום שותף לא יקבל ולא יפטר עובדים בעסק השותפות בלא הסכמתו של השותף
7 האחר";
8 "כל שותף ישקיע את מיטב מרצו ויכולתו בעסק השותפות";
9 "מוסכם כי במקרה של פירוק השותפות מסיבה כלשהיא..., ייערך דו"ח של
10 המלאי בשותפות, זכויות השותפות והתחייבויותיה, ובהתאם לכך יחולקו הזכויות
11 והחובות בין השותפים בהתאם לחלקיהם בשותפות".
12
13 לפי הנספח להסכם השותפות:
14 "במידה וההסכם יבוטל מסיבה של פרוד השותפות, החלוקה כדלהלן: כל רכוש
15 העסק שנרכש החל מ-31.10.05 לרבות ציוד משרדי, מכונת דפוס, וכל ציוד
16 הגרפיקה של העסק יחולק שווה בשווה כמובן לפי ערכו ביום ביטול ההסכם. או
17 לחילופין במידה וצד אחד מעוניין בציוד ישלם לצד השני את ערכו באותו יום
18 כמשומש. במידה ואף צד לא מעוניין בציוד הציוד יימכר ויחסה גירעונות העסק
19 במידה וישנם והיתרה תחולק שווה בשווה בין הצדדים".
20
21 19. הסכם הקמת השותפות המקורית אינו כולל התייחסות פרטנית לנכסים מסוג
22 זכויות יוצרים (אלא אם כן זו המשמעות של "מלאי" בהסכם). אולם עולה ממנו
23 באופן משתמע כוונת שיתוף בכל הקשור לפעילותה העסקית, ולכן גם בזכויות
24 היוצרים שיצמחו ממנה. הטבעת שם השותפות המקורית, ושמה בלבד, על דברי
25 הדפוס המעוצבים תומכת במסקנה זו. למעשה, הן לפי הדין הקודם (סעיף 9(3)
26 לפקודת זכות יוצרים, 1924) והן לפי סעיף 64(2) לחוק, אם לא מופיע על היצירה
27 שמו של אדם כיוצר היצירה ויוצרה אינו ידוע בציבור (או שמופיע עליה שם בדוי
28 של אדם שזהותו אינה ידועה בציבור), חזקה היא, כי האדם ששמו מופיע על

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 היצירה בדרך המקובלת כמפרסם היצירה, הוא בעל זכות היוצרים בה. חזקה זו
2 לא נסתרה.
3
4 20. שותפות הינה דרך לניהול עסק על ידי יותר מאדם אחד (חוקי השותפויות של
5 מדינות המשפט המקובל ובהן אנגליה, אוסטרליה והונג-קונג מגדירות "שותפות"
6 באופן זהה: "the relation which subsists between persons carrying on a business in
7 common with a view to profits"; IFA, Vol. 80: **International income tax problems**
8 **(of partnerships**, 1995 (Kluwer, Hague) 49,261,539
9 השותפות כדרך לניהול עסק נשלטת בישראל על ידי פקודת השותפויות.
10 "שותפות" מוגדרת בסעיף 1 לפקודת השותפויות כ"חבר בני האדם שהתקשרו
11 בקשרי שותפות". לפי אותו סעיף "קשרי שותפות" הם "קשרים שבין בני אדם
12 המנהלים יחד עסק לשם הפקת רווחים, למעט את הקשרים שבין חברי תאגיד
13 שהואגד לפי כל דין אחר", ו"עסק" הינו "כל משלח-יד שמותר לעסוק בו". יסוד
14 ה"ניהול" בהגדרת השותפות מוציא מתחולתה את השותפות הקניינית, שהינה
15 שותפות סטטית (סעיף 1)2 (לפקודה), כמו גם שיתוף בהכנסות מהעסק בלבד
16 (סעיפים 2)2 ו-2(3) (לפקודה). יסוד ה"יחד" מחייב כי השיתוף יחול הן ביחס
17 לרווחי העסק והן ביחס להפסדיו. השותפים חבים ביחד ולחוד בחובות השותפות.
18 סעיף 31(א) לפקודה קובע, כי "הנכסים, הזכויות וטובות ההנאה בנכסים שהוכנסו
19 בראשונה להון השותפות, או שנרכשו במהלך עסקיה, בקניה או בדרך אחרת על
20 חשבון השותפות או למטרותיה, הם נכסי שותפות לענין פקודה זו".
21 ההתקשרות בקשרי שותפות יוצרת, איפוא, שיתוף בכל רכיב של העסק נשוא
22 ההתקשרות, לרבות בכל יצירה שנוצרה במסגרת פעילותו הרגילה. הכל, בכפוף
23 להסכמה אחרת בין השותפים (סעיף 34 לפקודת השותפויות).
24
25 21. התקשרות בקשרי שותפות יכולה להיעשות בעל פה. לעומת זאת, עסקה בזכות
26 יוצרים טעונה מסמך בכתב (סעיף 5)2 (לחוק זכות יוצרים, 1911, סעיף 37(ג)
27 לחוק). עלולה להתעורר, איפוא, שאלה באשר לתוקף השיתוף בזכות היוצרים
28 מקום שהסכם השותפות נערך בעל פה. ברם, זה אינו המקרה כאן.
29

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 22. בנסיבות העניין הוסכם על שותפות בעסק ללא החרגה של זכויות היוצרים
2 שיצמחו מפעילותו. מכאן, שערב הסכם הפירוק הבעלות בזכויות היוצרים (הזכות
3 החומרית והכלכלית) ביצירות, שנוצרו במהלך פעילותה של השותפות המקורית,
4 היתה משותפת לתובעת 2 ולנתבעת 2. על פי הסכם הקמת השותפות, חלקה של כל
5 אחת מהן בזכויות היה 50%.

6

7 הבעלות בזכות המוסרית במהלך פעילותה של השותפות המקורית

8 23. הזכות המוסרית בדין הקודם היתה קבועה בסעיף 4א לפקודת זכות יוצרים, אשר
9 זו לשונו:

10 (1) "מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.

11 (2) "מחבר זכאי שלא ייעשה כיצירתו כל סילוף, פגימה או שינוי אחר, או כל

12 פעולה שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע
13 בכבודו או בשמו של מחברה.

14 (3) "...

15 (4) "זכותו של מחבר לפי סעיף זה לא תהיה תלויה בזכותו החומרית באותה

16 יצירה, והיא תעמוד לו אף לאחר שזכות זו, כולה או מקצתה הועברה
17 לאחר..."

18

19 הזכות המוסרית נועדה להגן על אישיותו של היוצר כפי שהיא מוצאת את ביטויה
20 ביצירה. זו זכות אישית של יוצר היצירה, אשר מטבעה אינה ניתנת להעברה. לכן
21 גם נקבע כי זכות זו ממשיכה לעמוד ליוצר גם מקום שהזכות החומרית עברה
22 לאחר. יוצר רשאי, עם זאת, להסכים לפעולה שפוגעת בזכותו המוסרית, או לוותר
23 על הזכות, כולה או חלקה (ה"פ 1380/95 עטיה נ' עירית תל-אביב-יפו (18.4.96)).

24 החוק, שלא כמו הדין הקודם, קובע מפורשות, בסעיף 45(ב), כי הזכות המוסרית
25 עומדת ליוצר גם אם מלכתחילה לא היתה לו ביצירה זכות חומרית (למשל,
26 במקרה שהוא יצר אותה במהלך עבודתו אצל מעבידו). בהעדר הוראה דומה בדין
27 הקודם, הרי שחרף אופיה האישי של הזכות המוסרית, היו בתי משפט שלום
28 ומחוזיים, אשר ייחסו אותה לתאגיד מקום בו הוא היה הבעלים הראשון של זכות
29 היוצרים (גרינמן, לעיל בסעיף 19, עמ' 839 ופסקי הדין המאוזכרים בהע"ש 90).

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 פסיקה זו אינה מקובלת עליי. זכות שמקורה בהכרה, שיצירה משקפת את
2 אישיותו של היוצר, אינה מתיישבת עם אופיו וטבעו של גוף, שהינו חבר בני אדם.
3 מעבר לכך, הבעלות הראשונית בזכות היוצרים החומרית בכל אחת מהיצירות
4 הנדונות היתה נתונה לשותפות המקורית לכל היותר בחלקה. תלוי בהיקף
5 מעורבות העובדים/השותפות ביצירתן, אם בכלל. כאמור לעיל, הזכות החומרית
6 הפכה במלואה לנכס של השותפות המקורית מכוח ההתקשרות בקשרי שותפות.
7 מסקנת הדברים הינה, שהזכות המוסרית בכל אחת מהיצירות שייכת למי שיצר
8 אותה. בזמן פעילותה של השותפות המקורית היתה הסכמה שהיצירות תפורסמנה
9 תחת שמה, ללא ציון שם היוצר. אין לראות בכך ויתור כללי על הזכות המוסרית
10 מצד מי מהשותפות.

11

12

מעמד זכויות היוצרים ביצירות בעקבות הסכם הפירוק

13 24. בירור השפעת הסכם הפירוק על זכויות היוצרים ביצירות מחייבת תחילה להכריע
14 במחלוקת באשר לזהות הצדדים להסכם הפירוק. לפי טענת התובעים, התובע 3
15 היה צד להסכם, כמי שרכש את חלקה של הנתבעת 2 בשותפות המקורית. לפי
16 טענת הנתבעים, הצדדים להסכם הפירוק הינם התובעת 2 והנתבעת 2 בלבד.
17 הסכם הפירוק מיום 20.12.06, כפי שצוטט לעיל בסעיף 4, נערך בין התובעת 2 לבין
18 הנתבעת 2. הטענה, כי התובע 3 הפך לצד להסכם נסמכת על כך שחתימתו מופיעה
19 בתחתית הסכם נוסף מיום 12.2.07 המסדיר בטחון לנתבעת 2 (שיק על סך 30,000
20 ₪), למקרה שהתובעת 2 לא תעמוד בהתחייבותה לתשלום מלוא התמורה בגין
21 המכירה לפי הסכם הפירוק (נספח ב' לכתב התביעה בת"א 1165/07). דין הטענה
22 להידחות. אין כל ראיה לתמיכה בה. התובע 3 לא הגיש תצהיר עדות ראשית.
23 ההסכם עליו מופיעה חתימתו אינו קובע, כי הוא נכנס בנעלי התובעת 2 לעניין
24 הזכויות והחובות לפי הסכם הפירוק. גם לא ברור מההסכם עצמו מה משמעות
25 חתימתו של התובע 3 עליו.

26

27 25. על פי הפסיקה, זכות ב"עסק פעיל" של שותפות, על מכלול נכסיו והתחייבויותיו,
28 היא נכס נפרד מהזכות בכל נכס ונכס מנכסי השותפות, שכן מבחינה כלכלית

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 שותפות הינה יחידה עצמאית הנפרדת מהשותפים המחזיקים אותה. לפיכך, יכול
2 והבאת השותפות המקורית לקיצה היתה על דרך העברת חלקה הכולל של
3 הנתבעת 2 בה לתובעת 2, כפי שטוענת האחרונה. אך, יכול גם שהדבר נעשה על ידי
4 העברת חלקה של הנתבעת 2 בנכסים יחידים, כפי שנטען על ידיה (ע"א 2026/92
5 פקיד שומה פתח תקווה נ' שדות חברה להובלה (1982) בע"מ, פ"ד נ"ה(4) 89
6 (20.5.01), סעיף 33, 34 לפסק הדין של השופט יי אנגלרד). מחלוקת זו עניינה
7 פרשנותו של הסכם הפירוק.
8
9 26. הכללים לפירוש חוזה מוסדרים בסעיף 25 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-
10 1973. במועד הרלבנטי לסכסוך הנדון קבע סעיף 25(א) כדלקמן:
11 "חוזה יפורש לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהיא משתמעת מתוך החוזה,
12 ובמידה שאינה משתמעת ממנו - מתוך הנסיבות".
13 ההלכה לעניין פרשנותו של סעיף זה, כפי שהתגבשה בע"א 4628/93 מדינת ישראל
14 נ' אפרופים שיכון ויזום (1991) בע"מ, פ"ד מט(2), 265 (1995) - להלן:
15 "אפרופים" - ואושרה בדנ"א 2045/05 ארגון מגדלי ירקות-אגודה חקלאית
16 שיתופית בע"מ נ' מדינת ישראל (11.5.06); פורסם באתר האינטרנט של הרשות
17 השופטת - <http://elyon1.court.gov.il/files/05/450/020/P13/05020450.p13.htm>;
18 להלן: "עניין ארגון מגדלי ירקות" הינה, כי "חוזה מתפרש על פי אומד דעתם של
19 הצדדים. אומד דעת זה הוא המטרות, היעדים, האינטרסים, והתכנית אשר
20 הצדדים בקשו במשותף להגשים. על אומד הדעת למד הפרשן מלשון החוזה
21 ומהנסיבות החיצוניות לו. שני מקורות אלה "קבילים" הם. בעזרתם מגבש הפרשן
22 את אומד דעתם המשותף של הצדדים. המעבר מהמקור הפנימי (לשון החוזה)
23 למקור החיצוני (הנסיבות החיצוניות) אינו מותנה במילוי תנאים מוקדמים
24 כלשהם. לא נדרשת כל בחינה מוקדמת אם לשון החוזה היא ברורה, אם לאו. זו
25 תתבהר רק בסיומו של ההליך הפרשני" (להלן: "הלכת אפרופים").
26 הלכה זו אינה משקפת אחדות דעים בקרב שופטי בית המשפט העליון. היא נקבעה
27 בדעת רוב כנגד דעתו של השופט א' מצא, לפיה "חוזה שלשנו ברורה במידה
28 שאינה מותירה מקום לספק בדבר כוונתו, יש לאמוד את דעת הצדדים מתוכו,
29 ואין להיזקק, לשם כך, לנסיבות כריתתו" (בעמ' 283). גם לגישת השופט יי

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 דנצינגר, יש ליתן משקל מכריע ללשון החוזה במקום בו היא ברורה וחד משמעית
2 (ע"א 5856/06 לוי נ' נורקייט בע"מ (28.1.08); פורסם באתר האינטרנט של הרשות
3 השופטת –
4 <http://elyon1.court.gov.il/files/06/560/058/W05/06058560.w05.htm>.
5
6 27. הנוסח העדכני של סעיף 25(א) לחוק החוזים לאחר תיקונו ביום 26.1.11 (ס"ח
7 תשע"א מס' 2273, עמ' 202) הינו כדלקמן:
8 "חוזה יפורש לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהוא משתמע מתוך החוזה
9 ומנסיבות העניין, ואולם אם אומד דעתם של הצדדים משתמע במפורש מלשון
10 החוזה, יפורש החוזה בהתאם ללשונו".
11 הסעיף לכאורה קובע היררכיה ברורה בין לשון ההסכם והנסיבות כמקורות
12 לאומד דעתם של הצדדים. אולם, לפי הגישה ש"בהירותה של הלשון צריכה
13 להיקבע בסוף התהליך הפרשני ולא בתחילתו" (אפרופים, לעיל בסעיף 26, בעמ'
14 298), יכול והלכת אפרופים תמשיך לעמוד "ניצבת בזוהרה על מכונה, מוצקה
15 ואמיתית", ולהיות "עוגן פרשני להבנת אומד דעתם של צדדים לחוזה". שכן,
16 "במורכבותה ובעידונה היא חודרת לעומקה של הדינמיקה האנושית ונותנת
17 למילים הכתובות את משקלן הסגולי הראוי על רקע הנסיבות האופפות את
18 ההתקשרות בין הצדדים. היא קושרת קשר הרמוני בין המילה הנאמרת והנכתבת
19 לבין ההתנהגות והרקע החיצוני למפגש הרצונות של הצדדים; היא מבקשת
20 להתחקות אחר רצונם האמיתי של הצדדים דרך בחינת התנהגותם האנושית
21 בהשתלבות עם הביטוי המילולי שניתן לה, למכלול הרמוני שלם. היא מבקשת
22 לתת להוויית החיים ששמה "מפגש רצונות" ו"אומד דעת הצדדים" משמעות
23 עמוקה ואמיתית, ולתרגמה למושגיות משפטית. וכך, בבחינת "אומד דעת"
24 הצדדים לחוזה, משמשים בערבוביה נתונים הבאים מתוכו של המסמך העומד
25 לפרשנות, ומחוצה לו. בחינת כוונת הצדדים למסמך נעשית בשני מעגלים הנעים
26 זה בתוך זה בזרימה דו-כיוונית: מעגל פנימי שעניינו בחינת גוף הטקסט, ומעגל
27 חיצוני שעניינו התחקות אחר הנסיבות החיצוניות, האוצלות על משמעות הטקסט
28 ומאירות את המטרות, היעדים והאינטרסים שהצדדים בקשו להגשים (ע"א
29 6726/98 אריאב נ' כהן, תק-על 200(2) 363; ע"א 6518/98 הוד אביב נ' מינהל

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 **מקרקעי ישראל**, פ"ד נה(4) 28, פסקה 7). דברי השופטת א' פרוקצ'יה בסעיף 2
2 לפסק דינה בעניין **ארגון מגדלי ירקות**, לעיל בסעיף 26).
- 3
- 4 ההבדל בין הגישות השונות ביחס לפרשנות סעיף 25(א) לחוק החוזים, כפי שהיה
5 בתוקף במועד הרלבנטי לתביעה, שהינו על פני הדברים גם ההבדל בין הגישה
6 נשוא הלכת אפרופים לבין הגישה שאומצה בתיקון הסעיף, נוגע למצבים שבהם
7 לשון החוזה היא ברורה וחד משמעית. מקום שלשון החוזה ניתנת לפירושים
8 שונים, הרי שלפי כל אחת מהגישות חובה לפנות בנוסף לשון החוזה גם לתכליתו
9 ולנסיבות כריתתו.
- 10 כוונת הצדדים גם נבחנת תמיד על פי השתקפותה החיצונית. אמונתו
11 הסובייקטיבית של צד אחד לחוזה, שלא ניתן לה ביטוי חיצוני, אינה רלבנטית
12 בתהליך הפירוש (אפרופים, לעיל בסעיף 26, סעיף 18 לפסק הדין של הנשיא ברק).
13 לפיכך, אמונתה של התובעת 2, שהנכסים נשוא הסכם הפירוק כוללים גם זכויות
14 יוצרים, אף על פי שהדבר לא נכתב בו באופן מפורש, שכן "היצירות, זה העסק הכי
15 חשוב" (עמ' 22 לפרוטוקול מיום 4.5.09), אינה יכולה לסייע באופן פרשנותו. כך גם
16 לא העובדה שמבחינת הנתבעת 2 היה ברור בדיוק ההיפך: "לא דימינתי למסור
17 את זה, כי אני גרפיקאית בעצמי וזה תיק העבודות שלי" (עמ' 36 לפרוטוקול מיום
18 4.5.09).
- 19
- 20 28. לשם הנוחות, יובא להלן, בשנית, נוסח ההסכם "על פרוק השותפות החל מיום
21 01/01/07", שנחתם בין התובעת 2 כצד א' והנתבעת 2 כצד ב':
22 "צד א לוקח על עצמו את כל ההתחייבויות והנכסים לפי פירוט מצורף, כולל
23 הכנסות, הוצאות, צקים עתידיים וכ"ו...
24 "וצד ב' החל מיום 01/01/07 יוצאת מהשותפות...
25 צד א' נותן לצד ב' צק פיקדון לכיסוי חובות ספקים עתידיים".
26 פירוט הנכסים שצורף להסכם מתייחס לצידוד שנרכש לצורך תפעול העסק.
- 27
- 28 29. לשון ההסכם אינה חד משמעית. מחד, הוא אינו דן בזכות בשותפות או בעסק
29 פעיל, אלא מפנה לרשימה של נכסים פרטניים. מאידך, בהמשך להפניה זו מופיעה

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 המילה "לרבות" ולאחריה רשימה המתיימרת לכלול את כל מרכיבי הפעילות
2 העסקית של השותפות המקורית. הביטוי "יוצאת מהשותפות" יכול ללמד על
3 הכרה בכך שהתובעת 2 תמשיך בעסק של השותפות המקורית, על כלל נכסיה
4 והתחייבויותיה.
5 כפי שעולה מסעיף 23, תכלית הסכם הפירוק - להביא לסיומה את השותפות
6 המקורית - אינה מבכרת פירוש אפשרי אחד על פני רעהו. נותר, איפוא, לפנות
7 לנסיבות הרלבנטיות האופפות את כריתתו. נסיבות אלה, כפי שיובהר להלן
8 תומכות בפירוש לפיו כוונתם המוצהרת של הצדדים בהסכם הפירוק היתה
9 להעביר את הנכסים הדרושים להמשך תפעול העסק (ציוד וזכויות שכירות במבנה
10 המשמש אותו) לידי התובעת 2. כלומר, ההסכם נוגע לנכסים פרטניים ולא לחלקה
11 הכולל של הנתבעת 2 בשותפות המקורית.
12 הסכם הקמת השותפות כלל, כאמור לעיל בסעיף 17, נספח למקרה של פירוק
13 השותפות. הנספח, כפי שצוטט לעיל, עוסק בציוד: "לחלופין במידה וצד אחד
14 מעוניין בציוד ישלם לצד השני את ערכו באותו יום כמשומש".
15 המחיר ששולם משקף מחצית משווי של הציוד ויתרת הזכות בחשבון הבנק
16 (נספחים ד ו-ה לתצהיר עדות ראשית של הנתבעת 2). לא הובאו ראיות לגבי
17 התחייבויות קודמות שהתקזזו כנגד תמורה גבוהה יותר. בעדותה טענה התובעת
18 2, שהתחייבויות אלה כוללות דמי שכירות עתידיים של מבנה העסק. אולם
19 התחייבות זו מתקזזת כנגד ויתור של הנתבעת 2 על חלקה בזכות השכירות (עמ' 23
20 לפרט' מיום 4.5.09).
21 התובעת 2 בעצמה טענה, כאמור לעיל בסעיף 27, שזכויות היוצרים הן עיקר העסק
22 (עמ' 22 לפרוטוקול מיום 4.5.09), כך שאין כל הגיון בויתור עליהן ללא תמורה. לפי
23 סיכומי התובעים (סעיף 18) הקניין הרוחני של השותפות המקורית כלל בנוסף
24 לזכויות יוצרים גם מוניטין "אין מחלוקת, כי השותפות "דפוס שלומי גרפיקס"
25 צברה תוך זמן קצר יחסית מוניטין רב ולקוחות רבים בתחום הגרפיקה והדפוס".
26 והנה גם ערכו של נכס זה לא הובא בחשבון בקביעת התמורה. נקל להיווכח, כי
27 בשום שלב לא נתנו השותפות דעתן לעניין הקניין הרוחני. לא במועד הקמת
28 השותפות המקורית ולא בעת פירוקה.

29

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 30. מסקנת הדברים הינה שהסכם הפירוק שותק לגבי זכויות היוצרים שצמחו
2 מפעילותה העסקית של השותפות המקורית. אין בו כדי לשנות את הבעלות בהן
3 כפי שהיתה ערב החתימה עליו. קרי: הזכויות החומריות כלכליות ביצירות
4 משותפות לשתי השותפות. הזכות המוסרית בכל אחת מהיצירות שייכת למי
5 מהשותפות, שיצרה אותה או היתה שותפה ליצירתה, אם בכלל.
6
- 7 האם הופרו זכויות היוצרים ביצירות (משמעות הבעלות המשותפת בזכויות יוצרים
8 לעניין זכויות שימוש נפרדות בהן)?
- 9 31. השימוש הנפרד ביצירות, שעשתה כל אחת מהשותפות כאן, שלא בהסכמת
10 השותפה האחרת, היה הצגת חלק מהן באינטרנט כדוגמאות לעבודות, שהעסק
11 שלה מספק. הצגת היצירות נעשתה ללא ציון שמה של השותפה האחרת. לאור
12 מסקנתי לעיל בסעיף 23, כי הסכם השותפות אינו כולל ויתור כללי על הזכות
13 לייחוס היצירה ליצרה, אלא למשך תקופת פעילותה של השותפות המקורית
14 בלבד, הרי שביחס ליצירה שלשותפה האחרת יש בה זכות מוסרית, הרי שזכות זו
15 הופרה. הפרה זו מקימה זכות לפיצויים. דא עקא, כאמור לעיל בסעיף 17, לגבי
16 מרבית היצירות לא הובאה כל ראיה מצד מי מהצדדים לביסוס טענתם באשר
17 לזהות יוצרי היצירות. שתי היצירות לגביהן הובאו ראיות לתמיכה בטענת
18 הנתבעת 2, כי היא יצרה אותן (נספחים ז' 10 ו- ז' 2 לכתב התביעה בת"א
19 1165/07) לא נכללו בתביעתה כנגד התובעת 2.
- 20 יוער, כי דין טענת התובעים לפגיעה בזכות המוסרית גם עקב פגיעה בשלמות
21 היצירות בשל מחיקת הכיתוב "דפוס שלומי גרפיקס" להידחות. הכיתוב לא היה
22 חלק מהיצירות, אלא דרך מקובלת לציון שמו של בעל זכות היוצרים בה. הואיל
23 ולאחר פירוק השותפות המקורית השם "דפוס שלומי גרפיקס" עבר לשותפות
24 החדשה, הרי שהוא כבר לא שיקף נכונה את הבעלות בזכויות היוצרים ביצירות.
25
- 26 32. שאלת הפרת זכות היוצרים החומרית באופן המקים זכות לפיצויים פחות ברורה.
27 הצגת יצירה בפומבי הינה חלק מהפעולות, שהן הדין הקודם והן החוק מייחדים
28 לבעל זכות היוצרים בה, ולכן גם עשייתה שלא בהסכמתו מהווה הפרה של הזכות

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 (סעיפים 1(2) ו-1(1) לחוק זכות יוצרים, 1911, סעיפים 11(5) ו-47 לחוק). במעשיה,
2 כל אחת מהשותפות מימשה, מחד, זכות הנתונה לה כבעלת זכות יוצרים. מאידך,
3 בד בבד, היא הפרה את זכות היוצרים של השותפה השניה. זכותה של מי גוברת?
4 מה היקף השימוש, שרשאי בעלים משותפים של זכויות יוצרים לעשות בהן ללא
5 הסכמת שאר השותפים?
6
7 33. הדין הקודם אינו מסדיר את היחסים בין בעלים משותפים בזכויות יוצרים. כך גם
8 לא החוק. במצב דברים זה יש לפנות להוראות חוק המיטלטלין, תשל"א-1971
9 (להלן: "חוק המיטלטלין"), שתחולתן היא גם על זכויות "ככל שהדבר מתאים
10 לעניין ובשינויים המחוייבים" (סעיף 13(א)), "כשאין בחוק אחר הוראות מיוחדות
11 לעניין הנדון" (סעיף 13(ב)).
12 סעיף 9 לחוק המיטלטלין, שעניינו שיתוף במיטלטלין, קובע, כי תחולת הוראותיו
13 לעניין ניהול מיטלטלין משותפים, השימוש בהם וזכויות השותפים וחובותיהם
14 בכל הנוגע אליהם, כפופה להסכם בין השותפים. באין הסכם שיתוף, או מקום
15 שהסכם השיתוף אינו קובע אחרת, יחולו הוראות סעיפים 30 עד 33, 34(א), 35 ו-
16 36 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969 (להלן: "חוק המקרקעין"), גם על השיתוף
17 במיטלטלין. סעיפים אלה, שעניינם יחסי השיתוף במקרקעין הם, איפוא, סעיפי
18 החוק הרלבנטיים לעניין הנדון, שהרי התובעת 2 והנתבעת 2 לא הסדירו ביניהן את
19 דבר השימוש ביצירות לאחר פירוק השותפות המקורית.
20
21 34. סעיף 30(א) לחוק המקרקעין קובע, כי בעלי רוב החלקים במקרקעין המשותפים
22 רשאים לקבוע כל דבר הנוגע לניהול הרגיל של המקרקעין ולשימוש הרגיל בהם.
23 לפי סעיף 31(א)(1) לחוק המקרקעין, באין קביעה אחרת לפי סעיף 30, רשאי כל
24 שותף, בלי הסכמת יתר השותפים, להשתמש במקרקעין המשותפים שימוש סביר,
25 ובלבד שלא ימנע שימוש כזה משותף אחר.
26 האם הכלל בדבר שימוש סביר מכשיר פגיעה בזכויות היוצרים של השותפים,
27 המתנגדים לשימוש? בע"א 1567/99 אברהם סיון נ' דפנה שפר (11.2.03; פורסם
28 באתר האינטרנט של הרשות השופטת:

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 <http://elyon1.court.gov.il/files/99/670/015/L07/99015670.107.htm> עמד בית המשפט
2 העליון על הקושי הכרוך בשימוש נפרד בזכויות יוצרים משותפות בהעדר הסכמה
3 בעניין. זאת, תוך התייחסות להבדל בין גישת המשפט האנגלי לבין גישת המשפט
4 האמריקאי לסוגיה. באותו עניין לא נדרש בית המשפט העליון ליישוב הקושי, אך
5 הצביע על כך שהדין הקיים מאפשר פתרון גמיש. כך כדלקמן (סעיפים 14 ו-15
6 לפסק הדין של השופט אנגלרד):
7 "בהנחה, כי זכות היוצרים שבה ומתפצלת בין שני שותפים... שאלה מעניינת היא
8 כיצד ישתמשו בזכות המשותפת. כל זאת, בהנחה שאין ביניהם הסכמה על ניצול
9 זכות היוצרים. התשובה לשאלה זו היא מורכבת למדי, וקיים הבדל בין תפיסת
10 המשפט האנגלי לבין תפיסת המשפט האמריקאי. בדין האנגלי, כל אחד מבעלי
11 זכות היוצרים עשוי למנוע משותפיו לפרסם את היצירה ללא הסכמתו, שכן פרסום
12 ללא הסכמת כל הבעלים מהווה הפרה של זכות היוצרים. ראה *Cescinsky v.*
13 *George Routledge & Sons Ltd*, 2 K.B, 325 [1916], אשר התבסס על סעיף (1)2 ל-
14 Copyright Act, 1911. בשנת 1988 זכתה הלכה זו לעיגון חקיקתי מפורש בסעיף
15 173(2) של ה- Copyright, Designs and Patents Act, 1988. לדיון בהוראה זו
16 והסתייגות ממנה ראה *Copinger & Skone James on Copyright* (14th by K. Garnett, J.R. James & G. Davies, London 1999, vol. 1) §22-14, 5- 165
17 הגישה האמריקאית, לעומת זאת, מעניקה לבעל משותף את הזכות לעשות שימוש מסחרי
18 חופשי בזכות היוצרים, בכפוף למתן דיווח לבעלים האחרים ושיתופם ברווחים.
19 ראה *Community for Creative Non-Violence v. Reid*, 846 F.2d 1485, 1498
20 (1988); *Oddo v. Reid*, 743 F.2d 630 (1984); J. Katzman, "Joint Authorship of
21 Commissioned Works", 89 *Colum. L. Rev.* (1989) 867. עם זאת, חלק מבתי
22 המשפט עמדו על כך ששימוש נרחב מאוד ביצירה על ידי אחד מהבעלים עשוי
23 לרוקן את זכות היוצרים מכל ערך. ראה
24 *Shapiro, Bernstein & Co. v. Jerry Vogel Music Co.* 73 F. Supp. 165, 168 (1947)
25 וכן L. G. Lape, "A Narrow View of Creative Cooperation: The Current State of Joint
26 Work Doctrine", 61 *Alb. L. Rev* 43, (1997) 84.
27 "הרקע הנורמטיבי במשפט הישראלי, גם הוא אינו חד משמעי. מן הצד האחד
28 הוחלה במשפטנו הוראת סעיף 1(2) לחוק זכות היוצרים האנגלי מ-1911. מן הצד
29

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

- 1 האחר, קיימת אצלנו הוראת סעיף 31(א)(1) לחוק המקרקעין, לפיה כל שותף
2 רשאי, ללא הסכמת יתר השותפים, להשתמש בנכס המשותף שימוש סביר, ובלבד
3 שלא ימנע שימוש כזה משותף אחר. השילוב בין שתי ההוראות מאפשר גישה
4 גמישה, העשויה לשלב את הגישה האנגלית עם הגישה האמריקאית. עם זאת,
5 בנסיבות המקרה שלפנינו, אין לנו צורך להכריע בשאלת השימוש החד צדדי בזכות
6 היוצרים ביצירה המשותפת...".
- 7
- 8 35. לכאורה קיים קושי לייחס סבירות לשימוש שיש בו כדי להפר זכות יוצרים.
9 מאידך, אותו אינטרס עצמו, שההגנה על זכות יוצרים נועדה לשרת (שהינו עידוד
10 היצירה, כאמור לעיל בסעיף 12), נפגע מקום שבעלים משותפים בזכויות יוצרים
11 מתנגד לשימוש שהוא אינהרנטי לזכות היוצרים, ואין כדי למנוע ממנו לעשות בהן
12 את אותו שימוש בדיוק. נראה לי, שבנסיבות אלה יש להכריע בשאלה "זכותו של
13 מי גוברת" על דרך בחינת סבירות השימוש אל מול סבירות ההתנגדות לו על רקע
14 האינטרסים המוגנים של השותפים והחובה הכללית המוטלת עליהם לפעול בתום
15 לב ובהגינות (סעיף 39 בשילוב סעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג –
16 1973).
- 17 במקרה הנדון, התנגדותה של שותפה אחת לשימוש שעושה ביצירות השותפה
18 השניה אינה יכולה לעמוד במבחן הסבירות, מהטעם שהיא עצמה עושה בהן את
19 אותו השימוש בדיוק. זאת, פרט להתנגדותה של התובעת 2 ביחס ליצירה, הכוללת
20 תמונה של ילדיה הקטינים (נספח ז-13 לכתב התביעה בת"א 1165/07), מהטעם,
21 שהשימוש כרוך בפרסום התמונה באינטרנט.
- 22
- 23 36. לפי סעיף 31(ב) לחוק המקרקעין, שותף המשתמש במקרקעין המשותפים בלי
24 הסכמת יתר השותפים בהתאם לזכותו לפי 31(א), חייב להודיע על כך לשותפים
25 האחרים ככל האפשר בהקדם. חובה זו, המוחלת גם על היחסים בין בעלים
26 משותפים בזכויות יוצרים, הופרה הן על ידי התובעת 2 והן על ידי הנתבעת 2.
27 האחת גילתה את דבר השימוש על ידי האחרת מבלי שהאחרונה הודיעה לה על כך.
28 סעיף 36 לחוק המקרקעין, החל גם כן על היחסים בין בעלים משותפים בזכויות
29 יוצרים, קובע, כי "חובות שהשותפים חבים זה לזה עקב השיתוף ניתנים לקיזוז".

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 לפיכך, ככל שקמה לכל אחת מהשותפות זכות לפיצויים עקב הפרת החובה כלפיה
2 לפי סעיף 31(ב), הרי שהיא מתקזזת כנגד זכותה של השניה.
3
4
5 37. לפני סיכום נותר לברר את מעמד בעלי הדין האחרים, מעבר לתובעת 2 ולנתבעת 2,
6 קרי: התובעים 1 ו-3 והנתבעים 1 ו-3.
7 התובעת 1, לפי טענת התובעים, היא שותפות בלתי רשומה, אשר שותפיה הם
8 התובעים 2 ו-3. צירופה כתובעת מסתמך על הטענה, שיציאתה של הנתבעת 2
9 מהשותפות המקורית היתה על דרך מכירת חלקה הכולל בה לתובע 3, כך
10 שהתובעת 1 הפכה להיות בעלת הנכסים והזכויות של השותפות המקורית. טענה
11 זו נדחתה לעיל, כמו גם הטענה, שהתובע 3 היה צד להסכם הפירוק. מעבר לכך,
12 התובעים לא הביאו כל ראיה לקיומה של התובעת 1. התובע 3 לא הגיש תצהיר
13 עדות ראשית וממילא לא נחקר. יוער גם, ששאלת כוחה של שותפות בלתי רשומה
14 לתבוע טרם הוכרעה בפסיקה.
15 לגבי הנתבעת 1, אני מקבל את טענת הנתבעים, בהעדר ראיה סותרת, כי זו אינה
16 אישיות משפטית.
17 הנתבע 3 היה שותף לשימוש שעשתה הנתבעת 2 ביצירות וזאת על פי הסכמתה.
18 לפיכך, אין בשימוש זה כדי להקים לגביו אחריות בגין הפרת זכויות יוצרים, אלא
19 ככל שיש בו כדי להקים אחריות כאמור לנתבעת 2. אחריות זו הינה ביחד ולחוד.
20
21
22

ג. סיכום

23 38. זכויות היוצרים החומריות ביצירות משותפות לתובעת 2 ולנתבעת 2. לא הוכח
24 למי מהן, אם בכלל, שייכת הזכות המוסרית בכל אחת מהיצירות. בנסיבות אלה
25 מן הראוי שישדירו את השימוש ביצירות בהסכם ביניהן. בהעדר הסכם, רשאית
26 כל אחת מהן להמשיך ולהשתמש ביצירות נשוא התביעה נגדה, למעט ביצירה
27 שצורפה כנספח ז-13 לכתב התביעה בת"א 1165/07, על דרך הצגתן באינטרנט
28 לצורך שיווק העסק שלה. ביחס ליצירה המסומנת ז-13 ניתן בזאת צו מניעה כנגד

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 אפריל 2011
פס"ד

ת"א 1097/07 אביטל קסטנר נ' ליאת יפרח ואח'

ת"א 1165/07 "דפוס שלומי גרפיקס" ואח' נ' חברת
ספקטרום דפוס ו/או קשת הפקות ואח'

1 הנתבעים 2 ו-3, האוסר על הצגתה באינטרנט, בכפוף לכך שגם התובעת 2 תימנע
2 מכך.

3
4 בנסיבות העניין אין צו להוצאות.

5
6
7
8 ניתן היום, כ"ו אדר ב תשע"א, 01 אפריל 2011, בהעדר הצדדים.

9
10
11
12

גדעון גינת, סגן נשיא

13
14
15
16
17
18